

Konkursu z Języka Polskiego 2024/2025:

- 1) części mowy i części zdania;
- 2) czasownik: formy osobowe (w tym tryby i strony) i nieosobowe (w tym imiesłowy);
- 3) stopniowanie przymiotników i przysłówków;
- 4) formy przypadków;
- 5) typy wypowiedzeń;
- 6) związki wyrazów w zdaniu, wykresy zdań pojedynczych i złożonych;
- 7) składnia zdania złożonego (rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, imiesłowy równoważnik zdania, zdania wielokrotnie złożone);
- 8) słowotwórstwo: wyraz podstawowy i pochodny, budowa słowotwórcza wyrazu, rodzina wyrazów, rodzaje i funkcje formantów; wyrazy złożone;
- 9) rodzaje głosek; akcent wyrazowy;
- 10) upodobnienia fonetyczne, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenia grup spółgłoskowych; 11) mowa zależna i niezależna;
- 12) treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
- 13) środki stylistyczne: epitet, porównanie, przenieśnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, anafora, epifora, pytanie retoryczne, neologizm, eufemizm, kontrast, symbol, alegoria, powtórzenie oraz elementy rytmizujące wypowiedź;
- 14) archaizmy, kolokwializmy, homonimy, synonimy i antonimy w języku;
- 15) terminy i pojęcia związane z literaturą, filmem, teatrem, środkami masowego przekazu;
- 16) rodzaje i gatunki literackie;
- 17) odczytywanie różnych tekstów kultury;
- 18) rozpoznawanie cech charakterystycznych dla różnych tekstów kultury;
- 19) wykorzystywanie w interpretacji utworów literackich elementów wiedzy o historii i kulturze oraz potrzebnych kontekstów, np. biograficznego, kulturowego, społecznego;
- 20) wskazywanie funkcji użytych w utworze środków stylistycznych oraz elementów rytmizujących;
- 21) dostrzeganie znaczeń dosłownych i odkrywanie sensów przenośnych tekstów kultury;
- 22) określanie funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu;

- 23) wskazywanie źródeł informacji i posługiwanie się nimi;
- 24) dostrzeganie różnic między językiem potocznym a językiem literatury;
- 25) wykorzystanie wiedzy o: częściach mowy, częściach zdania, typach wypowiedzeń, związkach wyrazów w zdaniu, składni zdania złożonego, słowotwórstwie, fonetyce, wykresach zdań, rodzajach głosek i akcencie wyrazowym;
- 26) rozumienie związków frazeologicznych i posługiwanie się nimi;
- 27) rozróżnianie rodzajów narracji oraz określanie ich funkcji;
- 28) posługiwanie się odpowiednimi pojęciami opisującymi świat literatury i sztuki;
- 29) rozpoznawanie w tekstach kultury ironii oraz rodzajów komizmu i określanie ich funkcji;
- 30) interpretowanie dzieł sztuki;
- 31) wyrażanie własnych opinii i uzasadnianie ich;
- 32) posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń;
- 33) formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu;
- 34) przekształcanie mowy zależnej na niezależną i odwrotnie;
- 35) przekształcanie konstrukcji strony biernej i czynnej czasownika i odwrotnie;
- 36) przekształcanie konstrukcji składniowych (np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie);
- 37) rozpoznawanie środków perswazji i manipulacji oraz określanie ich funkcji;
- 38) rozpoznawanie rodzajów i gatunków literackich;
- 39) rozpoznawanie gatunków dziennikarskich;
- 40) stylistyczne przekształcanie tekstu, streszczanie, skracanie, rozbudowywanie, parafrazowanie; 41) tworzenie spójnych wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: pamiętnik i dziennik, list, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, opis przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, sprawozdanie, recenzja, przemówienie, wywiad, reportaż, rozprawka; instrukcja, przepis, życzenia, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, notatka, plan odtwórczy i twórczy tekstu, scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów, tekst o charakterze argumentacyjnym; poprawnych pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym;
- 42) dbałość o właściwy układ graficzny i estetykę zapisu pracy.

UWAGA! Na III stopniu Konkursu uczestników obowiązuje dodatkowo znajomość treści lektury: Tomasz Duszyński, Zuza Wróbel na tropie. Detektywi z Domu pod Dębem, Wydawnictwo Dwukropek, Warszawa, 2024 r